

Varandi orkukeldur og okkara lutur

Oddagrein

NORSKA ÚTVARPIÐ visti mánamorgun at siga frá, tvey av heimsins størstu oljufølogum, Shell og BP nú av álvara vilja fara undir kanningar av varandi orkukeldum so sum sól- og vindorku. Tað hevur leingi verið funnist harðliga at stóru oljufølogunum, tí tey gera ikki nokk fyri at brúka burtur av sínum yvirskotum at kanna møguleikarnar fyri øðrum orkukeldum enn teimum fossilu t.v.s. tí orku, sum í dag fæst burtur úr olju, gassi og kóli. Frá umhvørvisið hevur verið ávarað móti tí skaða, sum troytanin av hesum ráevnum, hevur og kann fáa á náttúruni og dagliga umhvørvi okkara.

OLJUFØLOGINI hava víst á, at tey gera sitt ítarsta fyri at ganga umhvørviskrøvunum á móti, so minni og minni av vandamiklum evnum fara út í atmosferuna í sambandi við framleiðslu av bæði olju og gassi. Tey vísa so eisini á tann stóra eftirspurningin, sum er eftir vørur framleiddar út hesum ráevnum. Spurningurin er, um stóru og ríku følogini gera nokk. At tvey teirra, Shell og BP nú gera greitt, at tey vilja seta fleiri pengar av til gransking av øðrum orkukeldum, kundi bent á, at vinnan nú tekur ávaringarnar frá umhvørvisfólki o.ø. í stórra álvara. Herfyri prentaðu vit burtur úr eini stórra frágreiðing, sum Greenpeace hevur gjørt um hesar spurningar og við serligum atliti til leitan og framleiðslu á Atlantsmótinum.

NÚ vit føroyingar so smátt síggja fyri okkum ein útvíking á okkara øki, sum kann hava við sær stóra framleiðslu av olju og gassi einaferð í framtíðini er tað spurningurin, hvat hesi nýggjastu signalini frá oljufølogum hava at siga okkum og um tey kunnu setast í samband við ætlanir okkara at leita eftir og útvinna olju úr okkara undirgrund. Sjálvandi eiga vit at viðgera hesar spurningar í størsta álvara, ikki bert tí, at henda nýggja vinnan stendur og bankar á dynnar hjá okkum. Vit eru ein partur av heimssamfelagnum og eiga sum so at vera virkin í øllum royndum at steðga dálking ol. Tað verður vanliga sagt um okkum, at útvíkingurin aðrastaðni hendir eisini hjá okkum men bara nógv nógv ár seinni. Spurningurin vit vilja seta í dag er hesin: hvat við at broyta hetta mynstur, soleiðis at vit - istaðin fyri at vera eftirbátur og endurtaka tað aðrir gera so leingi aftaná - verða teir, sum leggja fyri og seta út í kortið. Nú hól skal setast á okkara undirgrund, so skuldi tað eisini verja ein einstandandi møguleiki fyri at hugsa nýtt og harvið verja við at lyft, har aðrir hava svikið ella ikki hava verið nógv vaknir.

MØGULIGA var tað tiskil eitt gott hugskot hjá okkara politikarum at tikið til viðgerðar í sambandi við bæði kolventislóggávu og lisenstreytir, nettup spurningin í hvønn mun vit sum ein komandi olju- og gasstjóð kunnu vera við til at skunda undir royndirnar at troyta nýggjar og varandi orkukeldur. Her kundu vit kanska verið frammanfyri aðrar. Og kundi tað verið gjørt t.d. við at sett í treytirnar fyri framleiðslu, at so og so nógv % av vinninginum fóru í grunn til nettup at stuðla undir granskingina av øðrum orkukeldum. Hetta kundi verið gott fyrimyndi fyri onnur lond eisini. Nettup útlitið til at finna stórar keldur í einum øki við so fáum íbúgvum skuldi kunna slóðað fyri eini slíkari gongd. Hetta er nakað, sum vit áttu at umrøtt saman við teimum følogum, sum ynskja at leita eftir olju her.

TALAN er tó ikki um at rætta ávísing ekstremum umhvørvisfelagsskapum lítla fíngur, soleiðis at teir kunnu taka alla hondina og harvið steðga einum útvíkingi her hjá okkum, sum kann fjóltátta og menna okkara annars viðkvæma búskap. Nei talan er um at taka í álvara spurningin, hvørjar fløgur - vunnar út frá einum ríku oljutilfeingi - vit eiga at gera í framtíðina hjá ikki bert okkum sjálvum men hjá mannaættini. T.v.s. hvat kunnu vit gera - soleiðis at partur av vinninginum frá føroyskari olju - fer til at útvíkja aðrar varandi orkukeldur. Harvið verður ikki sagt, at eingin olja skal takast upp her - tvørturímóti skal málið vera at rudda slóð fyri øðrum møguleikum við at troyta oljuna. Tað verða tá pengar frá oljuyviskotinum, sum skulu kanalisera í aðrar orkukeldur.

Sosialurin

Sjónarmið

Nær læra føroyingar?

Nú um dagarnar kom út nýggjur myndakalendar - og hetta fekk meg at hugsa, at tað er lógið, at føroyingar ongantíð læra av sínum feilum.

Vit mugu vera býttasta fólk á hesi jørð - tí fornuftin kemur ongantíð inn í okkara skalla - hvussu víkir og vendir.

Fyri nøkrum árum síðan høvdu vit myndablað.

Fyrst kom Eygað - og tað gekk jú strálendi - fólk keyptu hetta blað.

So kom Nú - so kom Magn - so kom Kolon - so kom Vikan.

Um raðfylgjan er heilt røtt, minnst eg ikki í dag.

Og hvat hendi? Jú, ongin kundi klára seg - tí vit eru hóast alt so fá, at so nógv bløð kundu klára seg. Tað er marknaðurin alt ov lítill til.

Vit kláraðu tað. Onki myndablað.

Vit høvdu eitt Sjóklædna-virki í Klaksvík. Maðurin hevði arbeitt hetta virkið

upp í gjøgnum mong ár - til hann at enda hevði fingið so nógv at gera, at hann viðkaði virkið hjá sær.

Men hvat hendi? Jú hetta sá føroyingar - og so øll at seyma klæðir. Tað bleiv seymað klæðir í næstan hvørjum kjallara í Klaksvík og í Havn.

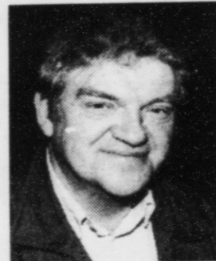
Úrslitið? Ongin kundi klára seg - og alt fór á heysin.

Síggja føroyingar at nakad ber seg - ja, so skulu allir til at gera tað - og endan kenna vit øll. Men læra vit? Nei.

At ein maður hevur givið út ein myndakalendar í 18 ár, kundi týtt uppá, at tað ber seg. Og so skulu fleiri gera tað.

Úrslitið? At vit hava ongan myndakalendar. Hann hevur verið hentur - bæði til sín sjálfan - men kanska mest til vinir og kenningar, uttanlanda.

Fígjarmálaráðharrin og landsbankastjórnin rópa nú varsko. Vit eru á veg aftur í

80-ini.

Men hvar eru figgjastovnarir í hesum spæli? - Eiga teir ikki at síggja skriftina á veggnum - og ikki bara hugsa um dagin í dag? Tí virksemin skal jú figgjast - og hvønn fara menn til - jú, til figgjastovnarir - men hava teir lært nakað av 80-unum? Nei.

Gut viti, hvussu tað verður, tá ið oljan fer at renna úr hvørjum køkskrana í Føroyum.

Men at gera eina fløgu,

ið er nakað fyri framtíðina - og tað kostar nakað nú - beint nú - ja, tað siga okkara »klóku« politikkarar nei til.

Ed hugsi her um undirsjóartunnlin undir Vestmannasundi - figgjaður við humpengum - nei tað má ikki gerast. Tí hugsa sær um tað var ein fornuftig fløga. Og tað má jú ikki henda í Føroyum.

Soleiðis kundi tú hildið áfram - men eg gevist nú.

Ein spurning afturat. Hvi setir Ferðaráð Føroya ikki í sín faldara, at her býr verðins býttasta fólk?

So kundu vit kanska fingið fólk úr Kaukasus og Honolulu henda veg, tí tað má verða nokk so stuttligt at síggja slíkt fólkaslag - og so høvdu vit fingið pengar burturúr tí.

Áh - eg veit - tað má jú ikki henda.

Jógván E. Ósá

Skúlavíðurskiftini í Kollafirði

Føroya Lærarafelag kann als ikki góðtaka ta viðferð, ið ein av okkara limum hevur fingið seinastu tíðina í stríðnum um fyribilsettan av fyrstlærara í Kollafjarðar skúla.

Karin Hammer, ið hevur starvast í Kollafjarðar skúla í 17 ár, søkti starvið sum fyribilsettur fyrstlærari, tá ið Hanus Joensen í vár fekk farloyvi frá starvi sínum sum fyrstlærari í Kollafirði.

Karin var einasti umsøkjari til starvið, og metti lógarásetti setanarmyndugleikin hana skikkaða at røjka hetta starvið. Karin hevur drúgar royndir sum lærari, er fakliga væl fyrir, og lærarnir við skúlan stuðlaðu henni í at søjka starvið, so her skuldu allar fortreytir

verji í lagi.

Men aðrenn Karin yvirhøvur fekk høvi til at vísa sitt hegni sum skúlaleiðari, hevði partur av foreldrunum koldømt hana frammanundan. Slík gerð er til lítlan sóma og kann bara hava ringa ávirkan á skúlan arbeid, har tað fram um alt reður um, at arbeidslíkindini eru góð og trygg.

Gott samskipti millum heim og skúla er sera umráðandi í øllum víðurskiftum, soleiðis at lærarar og foreldur tosa saman um tað, ið bagir og í samstarvi royna at greiða trupulleikarnar.

Harumfrmt fær Karin høvuðsábyrgdina fyri alt, ið ikki hevur gingist væl á skúlanum. Hetta er púra burturvið, hon einsamall

kann ikki standa til svars fyri, at summir næmingar ikki duga at lesa, tí hon hevur ikki havt ta undirvísingarlugu og fyrisitingarlugu ábyrgdina av skúlanum øll hesi 17 árini.

Sum vanligur lærari og flokslærari er tað títt arbeiði at undirvísa so væl, tú kanst, og at syrgja fyri, at næmingar, ið av einari ella aðrari orsök ikki klára at fylgja við undirvísingini, verða meldaðir til eina sernámsfrøðiliga kanning, soleiðis at teir kunnu fáa serliga hjálpi. Tað er sernámsfrøðiliga ráðgevingin saman við skúlaeitaranum, ið setur hesa hjálpi í verk. Flokslærarin skal sjálvsagt takast væl upp á ráð og saman við sernámsfrøðiliga ráðgevaranum eig-

ur hann at fylgja við gongdini í tiltakinum. Skúla-nevndin hevur eisini ábyrgd av, at ansa eftir, at næmingarnir fylgja nógv væl við undirvísingini, og taka neyðug stig til serundirvísing. Og harumframt hevur Landsskúlafrøðisitingin yvirumsjón við skúlanum.

Um okkurt, sum bagir á skúlanum, so mugu myndugleikarnir, ið hava yvirumsjón, greiða frá, hvørji stig eru tikið, so at ein einsamallur lærari ikki verður víðfarin á henda hátt.

Vegna Nevnd Føroya Lærarafelag
Jenny Lydersen,
formaður

DANNY TRANSPORT

- tá okkurt skal koyrast ella goymast

Tlf. 19192

Frá PIZZARIA

Okkum tørvar røsk fólk í arbeiði. Ikki yngri enn 20 ár.

PIZZARIA - Tlf. 18866